

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Рівень освіти другий (магістерський)

Освітня програма Освітні, педагогічні науки

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2022р.

Івано-Франківськ – 2022 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Системний підхід у вищій освіті
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта / педагогіка
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	½
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Мета та цілі курсу:

Метою вивчення дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» є формування у майбутнього викладача закладу вищої освіти здатності до організації науково- педагогічної діяльності та виховної роботи зі студентами на засадах системного підходу. Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст системного підходу як визначальної методології в науці, зокрема в педагогіці; цілісні знання щодо інноваційних напрямків розвитку національної системи вищої освіти відповідно до нового закону «Про вищу освіту», а також системи основних закономірностей синергетики як різновидів прояву системності в творчому здійсненні педагогічного росту. Навчальна дисципліна є нормативною дисципліною для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», яка покликана готувати викладачів закладів вищої освіти до якісної та змістовної педагогічної діяльності з урахуванням не тільки спеціальної професійної підготовки, а й багатомірного простору всіх форм компетентностей; теоретичні знання щодо новітніх уявлень системного підходу в вищій освіті як інтегративної, міждисциплінарної, трансдисциплінарної методології.

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК 1. Здатність проектувати і досліджувати освітні системи.
- СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в

освітнє середовище закладу освіти.
 СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.
 СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.
 СК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.
 РН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.
 РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.
 РН 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.
 РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

3. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	011 «Освітні, педагогічні науки»	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Етнопедагогічний контекст професійної підготовки студентів Етнопедагогічна компетентність фахівця у галузі освіти як запорука його професійної майстерності. Традиційність та інноваційність в етнопедагогічній підготовці викладача ЗВО. Етносоціальна структура регіону. Шляхи формування етнопедагогічної компетентності фахівців в освітньому просторі ЗВО.	2	2	8
Тема 2. Система: сутність, типи та характеристики Функціонування системи як єдиного цілого. Зв'язок як функціональна характеристика елемента. Зв'язки між елементами. Пошук необхідної інформації з	2	2	8

освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналіз та її систематизація. Використання сучасних цифрових технологій і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.			
<p>Тема 3. Історія розвитку системних уявлень</p> <p>Системний розвиток освіти. Регіональні розвідки з історії розвитку системних уявлень. Історія, методологія, практика інноваційного розвитку регіональних освітніх систем. Методологічні орієнтири регіонального підходу до досліджень розвитку системних уявлень. Сучасна наука про складні системи. Напрямки розвитку сучасної науки про складні системи. Етапи еволюції регіональних освітніх систем у контексті суспільних змін.</p>	2	2	8
<p>Тема 4. Властивості та особливості вищої освіти як складної системи</p> <p>Законодавство України про вищу освіту. Освіта як складний соціальний феномен і підсистема освітнього простору. Освітні та наукові програми на різних рівнях освіти. Сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності викладача ЗВО.</p>	2	2	8
<p>Тема 5. Сутність та зміст системної методології</p> <p>Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Методологічні засади системного підходу та системного аналізу. Принципи системного підходу. Методологічні основи наукового дослідження Пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналіз та її систематизація. Застосування системної методології по виявленню важливих педагогічних питань у Прикарпатському регіоні України. Використання сучасних цифрових технологій і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.</p>	2	2	8
<p>Тема 6. Практичне застосування системного підходу у вищій освіті</p> <p>Основи системного мислення у сучасній педагогічній науці. Системний підхід до організації навчання у вищій школі. Системний підхід до організації науково-дослідної та самостійної роботи студентів. Системний підхід як інтегративний у вищій школі. Інваріанти системного підходу у вищій школі. Формування педагогічно доцільної партнерської міжособистісної взаємодії, здійснення ділової комунікації, ведення проблемно-тематичної дискусії.</p>	2	2	8

Тема 7. Педагогічний процес як система Спрямованість вищої школи на підтримку сталості та цілісності системи. Проблема підтримки рівноваги системи. Рухомість рівноваги. Об'єктивні передумови виникнення закону адаптації. Розробка, викладання та методика проведення освітніх курсів у закладах вищої освіти. Вільне спілкування державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності. Презентація наукових досліджень та інноваційних проєктів.		2	6
Тема 8. Освіта як система Універсальність системи освіти. Основні умови реалізації функцій освіти. Шляхи удосконалення освіти. Соціальні функції та соціальні принципи освіти. Організація освітнього процесу на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук. Управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.		2	6
Тема 9. Складові системи Поняття «підсистема», «ієрархічна система». «елемент», їх критерійна властивість. Уявлення про систему та його зв'язок із світоглядною позицією часу. Зв'язок підсистеми із системою. Створення відкритого освітньо-наукового середовища, сприятливого для здобувачів освіти та спрямованого на забезпечення результатів навчання.		2	
Всього	12	18	60

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне, творче завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430 с. Бай І.Б., Максименко Н.Б., Салига Н.М. Системний підхід до процесу формування креативної компетентності майбутніх педагогів. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук»: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2021. Вип.40. С. 55-61. Березюк О. С. Системний підхід до формування полікультурної компетентності майбутніх 	

фахівців у сучасному освітньому просторі. *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 193-209.

4. Білоус О. С. Системний підхід у формуванні творчої активності майбутнього педагога. *Вісник Дніпропетровського університету ім. А. Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2015. № 1(9). С. 227-232.
5. Дибкова Л. М. Системний підхід при проведенні оцінювання результатів навчальної діяльності студентів ВНЗ. *Педагогічні науки*. Випуск 122. 2014. С.34-42.
6. Дубасенюк О.А. Розвиток системних досліджень у науковому знанні : історія, досвід, перспективи. *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 12-28.
7. Кайдалова Л.Г., Сабатовська І.С. Системний підхід у вищій школі : методичні рекомендації для магістрантів. *Педагогіка вищої школи*. Харків : НФаУ, 2013. 39 с.
8. Княжева, І.А. Системно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу в умовах модернізації вищої освіти. *Наука і освіта*. 2019. № 7/8. С. 25 – 27.
9. Лісова С.В. Проблема забезпечення якості вищої освіти з позицій системного підходу. *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 160-172.
10. Максименко Н., Салига Н. Системний підхід до процесу формування професійного іміджу майбутніх викладачів у закладах вищої освіти. *Науковий журнал "Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології»* Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. 2021.Вип.40. С.25-28.
11. Салига Н.М. Системний підхід у вищій школі: *навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. Н. М. Салига*. Івано-Франківськ, 2016. 76 с.
12. Салига Н.М. Особливості системного підходу до організації навчально-виховного процесу у вищій школі. *Zbiór artykułów naukowych pedagogika. Osiągnięcia naukowe, Rozwój, Propozycj* Warszawa (PL)29.09.2016-30.09.2016.С.30
34.конференция.com.ua/files/file/scientific_conference_57/57-3%20WARSAWA%2031.09.2016.pdf
13. Максименко Н.Б., Салига Н.М. Системний підхід до процесу формування професійного іміджу майбутніх викладачів у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка*. 2021. Вип. 5. С. 78-84.
14. Нагачевська З., Салига Н. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. 2-ге вид., доповн. та змінене. Івано-Франківськ : Видавництво ПНУ імені Василя Стефаника. 2022. 157 с.
15. Системний підхід у вищій школі : *навч. посіб.* / автори-упоряд. Кочубей Т. Д. , Іващенко К.В. Умань: ПП Жовтий О. О., 2014. 131 с.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, вул. Бандери, 1 каб.510. (0342) 57-00-11, https://kpibs.pnu.edu.ua kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Салига Наталія Миколаївна Викладачі з закладів вищої освіти України
Контактна інформація викладача	nataliia.salyha@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів
--------------------------	---

	<p>академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819</p>

	від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf
--	---

Викладач:

Н.М.Салига